

Toespraak van jongerenombudsman Marike Klappe tijdens bijeenkomst in het Bevrijdingsbos op 5 mei 2018

“Verzet begint niet met grote woorden

Tijdens de voorbereiding op deze 5 mei bijeenkomst waarbij dit jaar het thema VERZET is en mij werd gevraagd om iets te zeggen over de kinderrechten, schoot me ineens een gedicht van Remco Campert te binnen. De eerste paar strofen van dit gedicht luiden als volgt:

Verzet begint niet met grote woorden
maar met kleine daden

zoals storm met zacht geritsel in de tuin
of de kat die de kolder in zijn kop krijgt

zoals brede rivieren
met een kleine bron
verscholen in het woud

Op deze oh zo belangrijke kleine daden kom ik zo dadelijk terug.

Eerst even naar de harde realiteit. Wat doet geweld met kinderen en welke rechten onthouden wij kinderen die met geweld te maken krijgen? Hier in dit prachtige Bevrijdingsbos ligt het kinderrechtenpad. Daar zijn de tien belangrijkste gebeiteld in prachtige stenen, aangeraakt door het door bladeren gefilterde zonlicht.

Helaas zijn er heel veel kinderen op deze wereld die door oorlog en geweld deze fundamentele rechten moeten ontberen. Volgens een recent rapport uit 2018 van “Save the Children: “The War on Children”, leefden er in 2016 357 miljoen kinderen in oorlogsgebieden, waarvan 165 miljoen kinderen in zeer gevaarlijk conflictgebieden, zoals Syrië, Afghanistan en Somalië. Volgens Warchild zijn kinderen steeds vaker direct slachtoffer van het geweld. Zo worden kinderen ingezet om zelfmoordbommen op te blazen of moeten ze meevechten als kindsoldaat, met alle risico's van dien. Aanvallen op scholen, ziekenhuizen en het gebruik van wapens die geen onderscheid maken en op iedereen zijn gericht, zoals clusterbommen en geïmproviseerde bommen, raken kinderen direct. Zo zijn er de afgelopen 10 jaar 2 miljoen kinderen door oorlogsgeweld gedood en 4 miljoen kinderen zijn voor het leven invalide geworden. We hebben het hier over de directe gevolgen van geweld, maar wat doet oorlog nog meer met kinderen en welke rechten onthouden wij kinderen?

Ik heb een aantal jaren voor UNICEF Iraq gewerkt en van dichtbij gezien wat oorlog doet met kinderen:

Elk kind heeft recht op gezonde voeding, water, kleding en onderdak. Voor veel kinderen in conflictgebieden geldt dit recht niet. Zeker niet in die gebieden waar het conflict wordt uitgevochten in steden.

In verband met het geweld hebben kinderen dikwijls geen toegang tot onderwijs omdat scholen stuk gebombardeerd zijn, onderwijzers gevlucht, de weg naar school te gevaarlijk is en de aanvoer van noodzakelijke schoolmaterialen stagneert.

We horen ook steeds vaker dat ziekenhuizen en gezondheidsposten worden gebombardeerd. Kinderen missen daardoor het recht op zorg.

Elk kind heeft recht op bescherming en veiligheid. In gebieden waar oorlog en geweld heerst, is er absoluut geen sprake van bescherming en veiligheid. Dikwijls worden families door het geweld uiteengereten en ontberen kinderen het recht om bij hun ouders, broertjes en zusjes op te groeien.

En wat te denken van het recht op spel, vrije tijd en op bescherming tegen uitbuiting. De confrontatie met geweld en alles wat dat met zich meebrengt, veroorzaakt blijvende trauma bij kinderen, zeker als het geweld ernstig is.

We kunnen gerust stellen dat door oorlog en geweld vrijwel álle rechten van kinderen worden geschonden. Eén daarvan wil ik hier vandaag extra benadrukken, namelijk: **Het recht op een eigen mening.**

Wellicht denk je bij het thema geweld niet direct aan dit recht, maar het is naar mijn mening van fundamenteel belang dat we dit recht als volwassenen serieus gaan nemen, dat we echt goed luisteren naar kinderen en naar hun boodschap van verzet en hoop. Verzet begint namelijk niet met grote woorden, maar met kleine daden: Ik denk daarbij aan het verzet kinderen. Wie kent ze niet?

De media confronteren ons dagelijks met schokkende beelden en wereldleed. Overal waar spanning is, zoekt het een uitweg en het zijn het de beelden van weerloze kinderen, steeds dichterbij huis, die ons zo diep raken. Hoe kijkt u naar die beelden en luistert u daadwerkelijk naar de boodschap achter die beelden, komt u in verzet, of bent u slechts een toevallige voorbijganger? Kiest u niet alleen voor uzelf (IK) maar voor iedereen (WIJ).

Sommige kinderen hebben al vroeg in de gaten dat ze niet zomaar een toevallige voorbijganger zijn. Een aantal van deze kinderen kennen we al. Malala gebruikte alle media-aandacht rond de mislukte aanslag op haar leven om haar strijd voor onderwijs aan meisjes voor het voetlicht te brengen. Terecht dat zij de Nobelprijs voor de vrede heeft gekregen. Boyan Slat raakte geïnspireerd bij het schrijven van zijn profielwerkstuk op het VWO om de oceanen plasticvrij te maken. Hij startte het Ocean Clean Up avontuur. En dan de vele scholieren in Florida die pasgeleden nog massaal de straat op gingen om te protesteren tegen de wapenindustrie en het wijdverbreide wapenbezit in de VS én niet op de laatste plaats de zesjarige Tijn. Hij stal in 2016 de show bij het Glazen Huis door met zijn nagellakactie 2,5 miljoen euro op te halen voor kinderen in oorlogsgebieden.

Dit zijn de voorbeelden die we al kennen, maar als je even googelt, dan zie je dat er over de hele wereld heel veel hoop en perspectief is. Wat al deze kinderen laten zien is dat hun leven zin en betekenis heeft. Zij maken een bewuste keus voor *wij* en handelen vanuit een rotsvast geloof dat zij bij kunnen dragen aan een veilige, betere, schonere, mooiere en tolerantere wereld. Deze kinderen gaan de ontdekkingsreis van het leven aan. Zij willen geen toevallige voorbijganger zijn, maar een voorbeeld voor anderen. Zij willen verschil maken in het leven van de ander.

Ik hoop dat ze heel veel reisgenoten om zich heen verzamelen zodat er genoeg kritische massa ontstaat voor hun ideeën. Ik hoop dat ze de juiste reisadviseurs tegen zullen komen die de deuren naar geld, invloed en de goede netwerken kunnen openen. Maar ik hoop vooral dat ze goede reisleiders tegenkomen. Volwassenen zoals u en ik die het goede voorbeeld willen geven en echt naar de mening van kinderen en jongeren luisteren en ze steunen als ouder, familielid, goede buur, hulpverlener, sportcoach, wethouder, burgemeester, leraar, maar vooral als mens.

Ik sluit nogmaals af met de slotstrofe van het gedicht van Remco Campert en ik stel u een vraag: Wilt u echt luisteren naar kinderen om zo bij te dragen aan hun recht om hun mening te uiten en daarmee ook aan het recht op vrede?

Verzet begint niet met grote woorden maar met kleine daden

jezelf een vraag stellen, daarmee begint verzet

en dan die vraag aan een ander stellen.

Geef de vraag door: Hoe wil jij luisteren naar kinderen en hun hoop op vrede ondersteunen? Ik wens iedereen hier een prachtige Bevrijdingsdag toe en aan de jonge mensen zou ik willen zeggen: Laat van jullie horen! Lass uns von euch hören! Please raise your voices and speak up!"